

Вінтонів М. О.,
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри української мови
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
<https://orcid.org/0000-0002-3258-8633>

Вінтонів Т. М.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
<https://orcid.org/0000-0002-2210-3970>

Булава Н. Ю.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
<https://orcid.org/0000-0001-7671-1069>

СУЧАСНИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ СЛЕНГ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ І ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Анотація. Статтю присвячено комплексному аналізу сучасного студентського сленгу крізь призму соціолінгвістичного й прагматичного аспектів в українському мовному просторі. Актуальність дослідження зумовлене активною динамікою мовних процесів у молодіжному середовищі, що виявляється в швидкому оновленні лексичного складу, впливі цифрової комунікації, соціальних мереж і глобалізаційних чинників, а також у формуванні нових норм і стилів спілкування серед студентів. У статті досліджено функціональні, семантичні та комунікативно-прагматичні особливості студентського сленгу, його значення в повсякденному та цифровому мовленні молоді, а також оцінку його впливу на українську мову та мовленнєву культуру з позицій студентів.

Матеріалом дослідження слугували результати анкетування 100 студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, проведеного в грудні 2025 року. У роботі застосовано методи соціолінгвістичного аналізу, статистичний, кількісний обробки даних, інтерпретації відкритих відповідей респондентів та контент-аналізу письмових і цифрових повідомлень. Дослідження засвідчило, що сленг є стабільно інтегрованим компонентом мовлення студентів, виконує ідентифікаційну, експресивну та прагматичну функції, сприяє груповій згуртованості, розвитку мовної креативності та міжособистісної комунікації.

Встановлено домінування англіцизмів і гібридних утворень у структурі сленгу, активне використання синонімічних рядів, значну варіативність письмової фіксації сленгізмів, що іноді призводить до орфографічних відхилень. Аналіз анкетних даних засвідчив переважно зважене, помірковано-критичне ставлення молоді до впливу сленгу на українську мову: його сприймають як природний, контекстуально обмежений елемент мовної системи, водночас відзначений ризик спрощення мовлення під час надмірного його використання. Провідною категорією мовної свідомості респондентів є доречність, що свідчить про сформоване розуміння стилістичної диференціації мовлення та висо-

кий рівень комунікативної відповідальності. Окреслено перспективи подальших досліджень студентського сленгу в регіональному, фаховому та цифровому вимірах, що дозволить глибше зрозуміти сучасні трансформації української мовної культури.

Ключові слова: сленг; соціолект; мовна норма; публічне мовлення; молодіжна комунікація; мовна культура; сучасні мовні процеси.

Постановка проблеми. Сучасна мовна ситуація в Україні характеризується інтенсивною динамікою та неоднорідністю комунікативного простору. Поряд із кодифікованою літературною нормою активно функціонують численні соціолекти – мовні підсистеми, які обслуговують потреби окремих соціальних груп. Із-поміж них особливе місце посідає молодіжний, або студентський, сленг, що є не лише лексичним відхиленням, а й комплексним соціокультурним явищем. У молодіжному середовищі, зокрема в мережі «Інтернет», активно виникають неологізми, сленгізми та іншомовні запозичення, які виконують функцію маркерів молодіжної культури. Вони слугують інструментом самовираження, способом підкреслення власної ідентичності, відмежування від дорослого світу та засобом спрощення комунікації серед однолітків. Результати досліджень функціонування сленгу в студентському середовищі Київського столичного університету імені Бориса Грінченка засвідчили, що сленг формує специфічний комунікативний колорит, проте його використання в ситуаціях офіційного чи ділового спілкування є недоречним і може свідчити про недостатній рівень мовної культури мовця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Студіювання сленгу має тривалу традицію в українській соціолінгвістиці, проте його актуальний стан та прагматичний вимір у різних регіональних та профільних університетських осередках вимагає постійного переосмислення. Аналіз останніх наукових

публікацій дозволяє окреслити ступінь вивченості проблеми та визначити наукову нішу обраного дослідження. Фундаментальні засади для наших наукових студій закладені в працях, присвячених соціолектам та нелітературній лексикі. Роботи К. Бондаренко [1], Л. Ставицької [2], О. Стишова [3], М. Столяр [4], Т. Кондратюк [5] та інших, дали змогу чітко розмежувати поняття аргю, жаргон та сленг і визначити основні соціолінгвістичні функції молодіжного мовлення: ідентифікаційну, експресивну та функцію економії мовних зусиль. Ці праці послуговували теоретичною базою для аналізу функціонального навантаження лексики студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

У повсякденному спілкуванні молоді сленг уживається надзвичайно активно, проте цей лексичний сегмент поки що не отримав належного наукового опрацювання. Проблема сленгу в наукових колах розкрита й описана спорадично, не повною мірою систематизована. Свого часу появи й функціонуванню соціолектів свої праці присвятили науковці: С. Булик-Верхола, А. Д'яков, Р. Зорівчак, Т. Кияк, З. Куделько, З. Куньч, О. Пономарів, О. Сербенська, Л. Масенко, Л. Харчук та ін. Різні аспекти молодіжного сленгу вивчали Ю. Василенко, К. Котелевець, Л. Мацько, С. Пиркало, О. Тараненко та ін. Прагмалінгвістичні, лексико-семантичні, функційні та сугестивні особливості молодіжного сленгу в постмодерній лінгвоукраїністиці стали предметом дослідження М. Столяр. Семантико-структурні, словотвірні та функціональні особливості українськомовного комп'ютерного сленгу проаналізувала І. Щур. Регіональні особливості молодіжного сленгу в мовленнєвій структурі міста Херсона прокоментувала С. Мартос. Усне мовлення тернопільців висвітлено в студіях Т. Миколенко, Л. Назаревич, Г. Мацюк та ін. У сучасному комунікативному просторі простежуємо динамічний розвиток мовної системи, зокрема активне оновлення молодіжного сленгу, що зумовлює появу нових лексичних одиниць та їхнє стрімке поширення в повсякденному спілкуванні. Такий інтенсивний процес мовної трансформації актуалізує необхідність системного вивчення, класифікації та поглибленого аналізу сленгових новотворів. Дослідження усного мовлення столичного студентства є актуальним, адже саме київський молодіжний соціолект демонструє найвищу динаміку мовних змін і слугує джерелом мовних інновацій для інших регіонів. Попри це, лексичні особливості комунікації студентів університетів Києва залишаються недостатньо описаними, що зумовлює потребу поглибленого аналізу цього шару лексики та його впливу на розвиток сучасної української мови.

Мета статті – комплексно проаналізувати сучасний студентський сленг у межах українськомовного простору та чинники впливу на мовленнєву культуру різних соціальних спільнот.

Об'єктом аналізу став молодіжний сленг як соціально маркований різновид лексики студентства, репрезентований у мовленні здобувачів вищої освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка з притаманною йому динамічністю, інноваційністю та широкою сферою функціональної реалізації.

Предметом аналізу стали структурні, семантичні й комунікативно-прагматичні параметри сленгових одиниць, що побутують у повсякденному й цифровому дискурсі студентської молоді, а також механізми формування, закріплення

та поширення цих мовних інновацій у сучасному студентському середовищі.

Матеріалом дослідження стали результати анкетування, спрямованого на з'ясування рівня поінформованості студентів щодо явища молодіжного сленгу та особливостей його функціонування в сучасному комунікативному просторі. Емпіричну основу становлять відповіді 100 студентів різних освітніх програм Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, зібрані в грудні 2025 року. Опитування дало змогу окреслити основні тенденції в мовній поведінці молодих людей та узагальнити їхні погляди на специфіку використання сленгової лексики.

Вибір респондентів є цілком обґрунтованим, оскільки студентська молодь належить до соціальної групи, що найдинамічніше реагує на мовні трансформації та активно впроваджує в повсякденне спілкування нові мовні моделі. Саме цей сегмент користувачів комунікативного простору вирізняється високим рівнем цифрової активності, значною залученістю до соціальних мереж, онлайн-платформ та неформальних спільнот, де сленг функціонує як домінуюча форма мовної взаємодії. Молодь є головним генератором, транслятором і модифікатором сленгових одиниць, що зумовлює швидку змінність, поширення та усталення нових мовних одиниць у колі їхніх ровесників. Крім того, саме студентське середовище забезпечує умови для інтенсивної комунікації: навчальна діяльність, групові проекти, позааудиторні активності, участь у волонтерських, культурних і цифрових ініціативах стимулюють мовний обмін та посилюють потребу у використанні маркерів групової ідентичності, з-поміж яких сленг посідає провідне місце.

Виклад основного матеріалу. Результати лінгвістичного опитування студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка дозволяють стверджувати, що сленг є органічною й невід'ємною складовою мовної практики сучасної молоді.

Респондентам запропоновано оцінити частку сленгової лексики у власному мовленні (рисунок 1). Отримані результати засвідчують високий рівень залученості студентів до використання сленгу в повсякденній комунікації. Домінує група опитаних із помірним рівнем уживання сленгу, яка становить 47 %, що вказує на його стабільну інтегрованість у мовленнєві практики молоді. Чверть респондентів (25 %) характеризує своє мовлення як таке, що містить значну частку сленгу (41–60 %), що підтверджує провідну роль неформальних мовних кодів у студентському середовищі, зокрема в міжособистісному та цифровому спілкуванні. Водночас 25 % опитаних використовують сленг епізодично (6–20 %), а частка респондентів із мінімальним або майже відсутнім уживанням сленгу є незначною (3 %). Загалом ці дані свідчать, що уникання молодіжного сленгу в студентській спільноті має маргінальний характер і не є типовою мовленнєвою стратегією.

Опитування виявило, що сленг є невід'ємним компонентом мовлення сучасних студентів, що свідчить про його стабільну інтеграцію в повсякденні комунікаційні практики молоді. Понад 70 % опитаних активно або помірно використовують сленгові одиниці, що свідчить про динамічний розвиток субмовних практик та їхню адаптацію до умов навчального, соціального та цифрового середовищ. Студентська молодь не лише відтворює вже усталені сленгові елементи, а й активно

формує нові, що робить її значущим чинником мовних інновацій та збагачення сучасної української мови. Високий рівень поширення сленгу також відображає ефективність його функцій у підтриманні групової ідентичності та налагодженні комунікації серед однолітків.

Водночас досліджуване явище має і певні негативні аспекти. Значна частка студентів часто використовує сленг, що може зумовлювати обмежену придатність їхньої мови у формальних й академічних контекстах, а також у спілкуванні з представниками старших вікових груп. Використання специфічних сленгових одиниць може зменшувати зрозумілість комунікації та ускладнювати міжгруповий чи міжкультурний обмін інформацією. Крім того, надмірне захоплення сленговою лексикою може потенційно сприяти зниженню рівня володіння стандартними мовними засобами, що потребує уваги в контексті мовної освіти. Результати опитування підтверджують функціональну значущість сленгу для студентської спільноти, водночас підкреслюючи необхідність усвідомленого використання його ресурсів у різних комунікативних ситуаціях.

Однією з визначальних ознак молодіжного сленгу є його висока динамічність та нестабільність лексичного складу, що зумовлює постійне оновлення слів і швидко змінює мовні маркери. На відміну від дорослих мовних груп, у яких сленгізми зберігають життєздатність протягом тривалого часу, у молодіжному середовищі темп їх оновлення істотно прискорений. Лексичний репертуар студентської молоді формується відповідно до комунікативного простору, у якому вони перебувають: цифрового середовища, медіапростору, контенту телевізійних та стрімінгових платформ [6, с.134].

Значну частину сленгових одиниць активно запозичують з інтернет-дискурсу, соціальних мереж, ігрових платформ, освітніх онлайн-сервісів, а також вона формується під впливом автоматизованих перекладацьких інструментів. Молодіжне мовлення поєднує лексеми, які зберігають сталість та функціонують упродовж кількох поколінь користувачів, із новоутво-

реннями, що виникають у результаті постійної взаємодії з цифровим та інформаційним середовищем.

Аналіз відповідей щодо найчастотніших ситуацій вживання сленгу виявив, що більшість студентів (89 %) вживає його переважно в спілкуванні з друзями (рисунок 2). Такий високий показник свідчить про природність і невимушеність використання неформальної лексики в молодіжному середовищі, де сленг виконує функції групової ідентифікації та мовної економії. Другим за поширеністю контекстом є комунікація в соціальних мережах (7 %), що підтверджує тенденцію до інтеграції сленгових одиниць у цифрову комунікацію, де домінують швидкі, скорочені та емоційно забарвлені мовні форми. Категорія «інше» (4 %) представлена мінімально, що може вказувати на обмеження сфери використання сленгу лише до неофіційних комунікативних ситуацій. Зосередження сленгової лексики переважно в дружньому та неформальному спілкуванні демонструє, що студенти достатньо чітко розмежовують мовні реєстри й здатні адаптувати мовлення до комунікативної ситуації. Використання сленгу в рамках молодіжної групи сприяє згуртованості, формуванню власного мовного коду та розвитку динамічних мовних інновацій. Крім того, помірне застосування сленгу в соціальних мережах підтверджує високий ступінь цифрової компетентності студентів, які активно залучені до нових моделей онлайн-комунікації.

На думку С. Мартос, підвищений рівень уживання молодіжного сленгу в неофіційних комунікативних умовах зумовлений передусім міжособистісною взаємодією з ровесниками, що сприяє реалізації функцій групової ідентифікації, експресивності та солідарності [7]. Водночас надмірна концентрація сленгу в молодіжному спілкуванні може свідчити про ризик витіснення нормативних форм мови в окремих контекстах, особливо якщо сленг переноситься в офіційні або напівофіційні ситуації. Низький відсоток тих, хто використовує сленг у навчальному процесі, є позитивним з погляду культури мовлення, проте може вказувати на недостатнє формування мовної

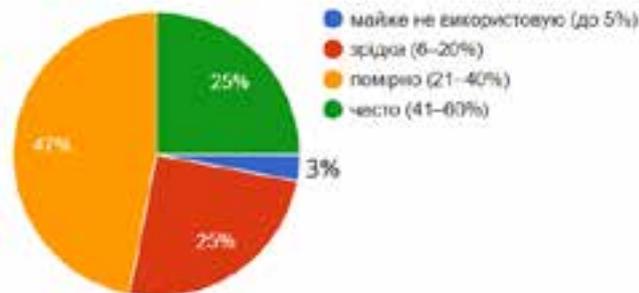

Рис. 1. Розподіл учасників опитування щодо частки використання сленгу у власному мовленні

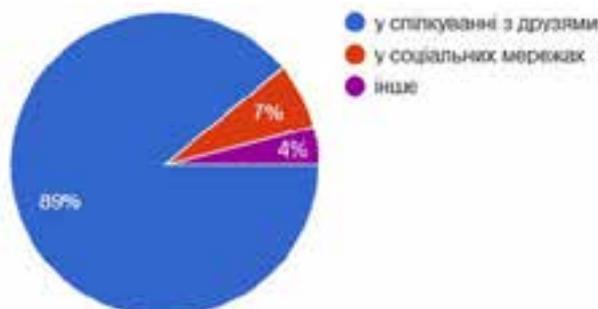

Рис. 2. Розподіл учасників опитування щодо найчастотніших ситуацій використання сленгу

рефлексії, адже студенти не завжди усвідомлюють стилістичні межі мовних засобів. Крім того, занадто велика домінантність одного комунікативного контексту (майже 90 %) знижує різноманітність мовленнєвих практик і потенційно може спричиняти одноманітність мовного стилю.

Важливою складовою опитування стали відповіді студентів щодо найбільш використовуваних сленгових лексем, які формують ядро їхнього неформального мовлення та демонструють динаміку розвитку сучасної молодіжної комунікації. Отримані результати відображають актуальні тенденції в мовленні сучасної молоді та демонструють ступінь проникнення запозичених і неологізованих форм у повсякденну комунікацію (таблиця 1).

Аналіз зібраного матеріалу демонструє, що ядро сленгової лексики студентської молоді формують переважно емоційно-оцінні, експресивні та запозичені одиниці, які відображають світоглядні настанови, комунікативні потреби та соціокультурні практики сучасних студентів.

Частотність уживання англіцизмів у соціальних мережах, на думку Л. Назаревич, значною мірою зумовлена тим, що українським відповідникам притаманна більша довжина або складність форми, а їхнє звучання не завжди передає потрібні смислові відтінки. Унаслідок цього значення може частково

втрачати чіткість. Попри те, що більшість таких сленгових понять можна передати засобами української мови, комунікативний простір соціальних мереж і медіа активно підтримує й поширює використання запозичених елементів, сприяючи їх закріпленню в мовленні [6, с. 134].

Дослідниця зазначає, що такі сленгізми-англіцизми, увібравши українські словотвірні форманти, поступово адаптуються до мовної системи та стають повноцінними елементами українського лексикону. Зокрема, нами зафіксовані такі приклади: *дефати*, *паблішити*, *рофлити*, *спойлерити*, *крінжовий*, *токсик*, *гейтити*, *рандомний*, *чілити*, *хармити*, *юзати* тощо.

Молодь продовжує вживати перевірені часом лексеми та одночасно збагачує мову новими словами, що з'являються під час онлайн-ігор, вебінарів, спілкування в соцмережах та роботи з автоматичним перекладом. Очевидно, що студенти легко опановують і виробляють нові лексеми, а також знають численні синоніми й вміло застосовують їх залежно від ситуації (таблиця 2).

Динамічний та багатогранний молодіжний сленг виконує кілька важливих функцій: передавання емоцій та оцінки подій, швидкий опис взаємодії між людьми та власних симпатій, відображення стилю життя, цифрової культури та трендів.

Таблиця 1

Найуживаніші сленгізми в студентському мовленні

Сленгізм	Кількість згадувань	Значення та пояснення
<i>Крінж / Кринж</i>	42	Виражає почуття сорому за чийсь дії або огиди; оцінка чогось безглузлого, жакливого чи недоречного.
<i>Вайб / Вайбік</i>	17	Означає атмосферу, настрої, особливу енергію або емоційний стан, який викликає людина чи місце.
<i>Треш</i>	14	Використовують для опису чогось жакливого, нікчемного, абсурдного або такого, що викликає сильні негативні емоції.
<i>Рофл / Рофлити</i>	10	Означає жарт, сміх, висміювання ситуації; походить від англійської абревіатури ROFL.
<i>Краш</i>	8	Людина, яка дуже подобається, об'єкт таємної чи явної закоханості.
<i>Юзати</i>	7	Означає використовувати щось (предмет, програму, слово).
<i>Чіназес</i>	7	Вигук, що виражає задоволення, схвалення або розслаблений стан; часто вживане як жартівливе вітання чи оцінка.
<i>Жица</i>	6	Скорочення від «життєво»; вживають як підтвердження того, що ситуація знайома та актуальна для мовця.
<i>Слей / Slay</i>	6	Виразження захоплення чимось виглядом або успіхом; означає «вражати», «виглядати неперевершено».
<i>Імба</i>	4	Позначає щось надзвичайно потужне, найкраще у своєму роді (часто з геймерського сленгу).
<i>Чілити / Чіл</i>	4	Означає відпочивати, розслабитися, нічого не робити.
<i>База</i>	4	Означає основу, правильну думку, з якою мовець повністю згоден; фундаментальна істина.

Таблиця 2

Функціонально-семантичні групи сленгових одиниць

Функціонально-семантична група	Сленгізм	Значення (пояснення)	Синоніми
Емоційний стан або оцінка ситуації	<i>крінж</i>	сором за чийсь дії, щось незручне	<i>зашквар</i> , <i>треш</i> , <i>діва</i>
	<i>вайб</i>	атмосфера, настрої, енергія події або людини; допомагає коротко описати стан оточення	<i>чил</i> , <i>філ</i> , <i>флекс</i>
Взаємодія з людьми або особисті симпатії	<i>краш</i>	людина, яка дуже подобається	<i>лайк</i> , <i>топ</i> , <i>симптяга</i>
Активні дії, стан або стиль життя	<i>чілити</i>	розслабитися, відпочивати	<i>релаксити</i> , <i>зависнути</i> , <i>чил</i>
	<i>слей</i>	робити щось дуже круто, «топово»	<i>імба</i> , <i>флексити</i> , <i>топ</i>
	<i>юзати</i>	використовувати щось; часто замінюється на «застосовувати»	<i>клікати</i> , <i>гоу</i>
Соціальні та культурні явища	<i>зашквар</i>	ганебна ситуація	<i>крінж</i> , <i>треш</i> , <i>фейл</i>
	<i>топ</i>	найкраще, найкрутіше	<i>імба</i> , <i>свег</i> , <i>слей</i>
	<i>хайп</i>	популярність, ажіотаж навколо чогось	<i>тренд</i> , <i>мейнстрім</i> , <i>андейт</i>
	<i>свег</i>	стиль, харизма	<i>флекс</i> , <i>імба</i> , <i>чіназес</i>
Опис технічних або цифрових явищ	<i>дроп</i>	реліз або вихід нового контенту	<i>реліз</i> , <i>андейт</i>
	<i>байт</i>	провокація або певна частина інформації	<i>нідсік</i> , <i>клік</i>
	<i>ред флаг</i>	тривожний сигнал, небезпечна або підозріла ознака	<i>warning</i> , <i>смон</i>

Сленгізми часто взаємозамінні та мають синонімічні ряди, що дозволяє студентам гнучко адаптувати мовлення під конкретну ситуацію. Це свідчить про високу мовну компетентність молоді та здатність швидко засвоювати нові лексеми.

Більшість сленгізмів іншомовного походження респонденти фіксують із порушенням орфографічних норм української мови. Аналіз відповідей студентів засвідчив наявність кількох типових груп орфографічних помилок, зумовлених впливом мови-джерела і неусталеністю правопису молодіжного сленгу. Зокрема, варіативність передавання іншомовних звуків: *крінж / кріндж / кринж / криндж* – варіативність між *ж / дж*, зумовлену впливом англійського *stinge* та відсутністю чітко закріпленої орфографічної норми в неофіційному вжитку; *чіназес / чиназес / чиназес* – варіативність у передаванні голосних (*i / u, e / ε*), що свідчить про фонетичний принцип запису «на слух»; порушення правил адаптації запозичень, які респонденти часто не дотримуються норм української транслітерації: *вайб / вайбік, токсік / токсик* (додавання зменшувальних суфіксів без урахування словотвірної адаптації) тощо.

Такі відхилення від орфографічної норми свідчать не лише про мовну варіативність, а й про динамічний процес адаптації іншомовної лексики в сучасному молодіжному мовленні.

Виявлено, що основними джерелом формування сленгового словника молоді є соціальні мережі (рисунок 3), на які припадає 80 % відповідей респондентів. Це свідчить про вирішальний вплив цифрового комунікативного простору на мовну практику сучасних студентів. Значно меншу, проте помітну роль відіграє безпосереднє спілкування з друзями – 14 %, що підтверджує важливість міжособистісної комунікації в процесі закріплення та активного використання сленгових одиниць. Інші джерела, зокрема фільми й серіали (2 %), музика (1 %) та категорія «інше» (3 %), мають маргінальний вплив на формування сленгової лексики.

Отримані результати щодо ставлення респондентів до впливу сленгу на українську мову свідчать про переважно зва-

жене та толерантне ставлення студентської молоді до сленгу як мовного явища (рисунок 4). Більшість опитаних (61 %) уважають вплив сленгу нейтральним, це свідчить про сприйняття сленгу як природного й закономірного компонента мовної системи, що функціонує паралельно з літературною нормою та не становить безпосередньої загрози її стабільності.

Позитивно оцінюють вплив сленгу 23 % респондентів, які розглядають сленг як чинник оновлення лексичного складу мови, засіб мовної креативності та маркер сучасної культури, що сприяє розширенню виражальних можливостей української мови, особливо в молодіжному середовищі.

Негативну оцінку висловили 16 % респондентів, що може бути пов'язано з побоюваннями щодо надмірного вживання іншомовних елементів, порушення орфографічних і стилістичних норм, а також витіснення питомо української лексики сленговими запозиченнями.

Домінування нейтральної оцінки вказує на усвідомлення функціональної обмеженості сленгу та його залежності від комунікативної ситуації. Водночас наявність позитивних і негативних оцінок підтверджує багатогранність впливу сленгу на українську мову, що потребує подальшого наукового осмислення в контексті мовної норми, культури мовлення та цифрової комунікації (таблиця 3).

Загалом відповіді респондентів засвідчують амбівалентне, але усвідомлене ставлення до сленгу. Молодь визнає його неминучість у сучасному мовному просторі, зумовлену впливом соціальних мереж, глобалізації та швидких культурних змін, водночас наголошуючи на потребі мовної свідомості та дотримання літературних норм у публічному й науковому мовленні. Як слушно зауважує один зі студентів, «сленг — це ресурс мовної виразності, але він вимагає балансу та врахування контексту спілкування», що узагальнює домінуючу позицію опитаних.

Результати анкетування засвідчують неоднозначну позицію респондентів щодо збагачення мовлення молоді сленгом

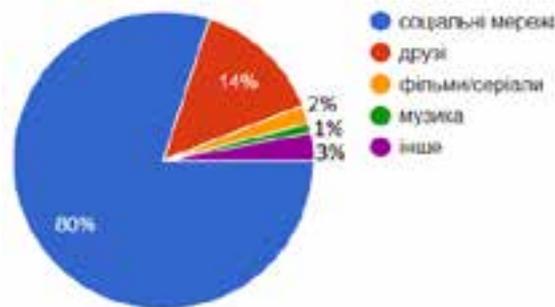

Рис. 3. Розподіл учасників опитування щодо основних джерел формування словника сленгу в молоді

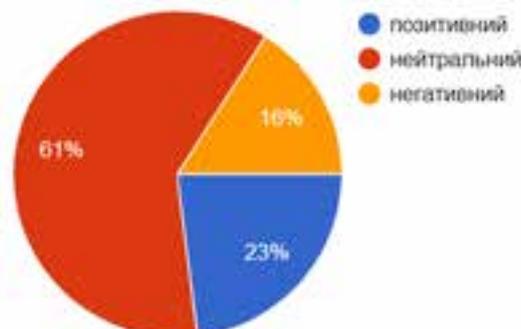

Рис. 4. Розподіл учасників опитування щодо ставлення респондентів до впливу сленгу на українську мову

(рисунк 5). Лише 25 % опитаних однозначно вважають, що сленг збагачує мовлення, тоді як 54 % респондентів обрали варіант «частково», що свідчить про усвідомлення позитивних і обмежувальних аспектів уживання сленгової лексики. Водночас 21 % опитаних заперечують збагачувальну роль сленгу, імовірно пов'язуючи його з мовним спрощенням та витісненням літературних відповідників. Загалом отримані дані підтверджують переважно помірковано-критичну позицію молоді щодо впливу сленгу на мовленнєву культуру. Аналіз розгорнутих відповідей студентів на запитання про збагачення мовлення молоді сленгом дає змогу виявити низку показових тенденцій, що корелюють із кількісними результатами анкетування. Передусім простежуємо домінування поміркованої, компромісної позиції, коли сленг оцінюють не як однозначне збагачення, а як умовний, контекстуально залежний ресурс мовлення (таблиця 4).

Отже, студенти не ототожнюють сленг із мовною нормою, а сприймають як функціонально обмежений шар лексики.

Водночас чітко помітна емоційно-експресивна мотивація вживання сленгу. Респонденти неодноразово підкреслюють його здатність передавати емоції, настрої і ставлення швидко та влучно: «одним словом можна описати весь перелік емоцій», «сленг робить мовлення живим, сучасним», «допомагає бути на одній хвили». Особливо переконалими для респондентів висловлювання щодо відсутності повноцінних українських відповідників: «слово "вайб" неможливо легко та влучно передати українською», «"краш" замінює довге описове формулювання».

Окрему тенденцію становить інструментальне сприйняття сленгу як мовного скорочення: «одне слово заміняє багато», «швидкий доступ у мозку», що водночас оцінюється амбівалентно. З одного боку, це зручність і комунікативна ефектив-

Таблиця 3

Оцінка впливу сленгу на українську мову (відповіді студентів)

Оцінка впливу	Пояснення та аргументація студентів (вибрані відповіді)
Позитивний	«Сленг дає більш емоційне забарвлення нашому мовленню, навіть попри те, що в українській мові є багато цікавих слів». «Він відображає живе спілкування серед молоді». «З'являються нові слова, які допомагають розкрити сенс слова літературної мови». «Це показує, що українська не зупинилася у мовному розвитку, а реагує на нові реалії (інтернет, попкультура, технології)». «Це збагачує мовлення і робить його різноманітнішим та цікавішим».
Нейтральний	«Сленг – це природне явище. Хоч він і не розвиває українську мову, але й не руйнує її, адже існує паралельно до літературної мови». «Якщо цього не забагато, то це не погіршує і не покращує стан мови». «Він не шкодить мові, бо люди все одно використовують літературну мову у навчанні чи офіційних ситуаціях, а сленг вживається лише у дружніх розмовах». «Він не є суто позитивним чи негативним. З одного боку, він об'єднує молодь... з іншого — ми забуваємо, що в українській мові є багато відповідників». «Усе залежить від ситуації та міри використання».
Негативний	«Надмірне вживання сленгу поступово розвиває літературні норми української мови та зменшує багатство словникового запасу». «Сленг збіднює словниковий запас, витісняє літературні норми та формує звичку висловлюватися спрощено». «Одне слово заміняє багато слів... людина не може якось по-іншому пояснити ті чи інші речі без вживання подібних слів». «Молодь забуває про те, що українські слова та постійно надає перевагу запозиченим та сленговим конструкціям, що руйнує природність української мови».

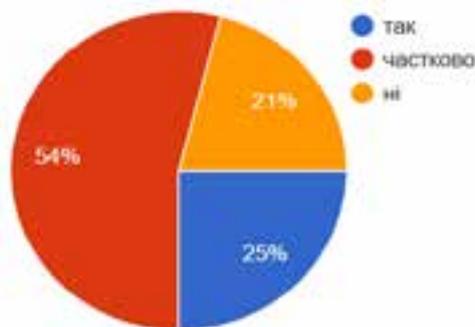

Рис. 5. Розподіл учасників опитування щодо впливу сленгу на збагачення мовлення

Таблиця 4

Висловлювання студентів щодо збагачення мовлення сленгом

Вибір	Цитати та аргументація студентів
Так	«Через сленг можна вивчати різні мови». «Сленг додає емоційності та виразності». «Це поповнення власного словникового запасу». «З новими словами в нас тепер є ще більше синонімів». «Допомагає виражати емоції, настрої і ставлення до ситуації більш яскраво та природно..., створюючи власний стиль і відчуття спільності». «Дозволяє замінити цілу фразу одним словом (наприклад, "краш" замість "хлопець, який мені подобається" або "сібілси")».
Частково	«Це урізноманітнює мову, але у навчанні чи офіційних ситуаціях може заважати». «Сленг робить мовлення живим... Проте надмірне його використання може збіднювати словниковий запас і витісняє літературні норми». «Сленгові слова краще дають зрозуміти стан людини, її емоційне становище». «Збільшення словникового запасу не завжди є пропорційним його якості». «Розвиває нас, якщо це слова з англійської мови, то ми так паралельно і її вчимо». «Дає можливість більш детально і яскраво оцінити ситуацію».
Ні	«Сленг не робить мову молоді багатшою, бо замість різних гарних слів усі часто говорять одними й тими ж модними виразами». «Сленг – це більше спрощення, а не збагачення». «Це як слова-паразити». «Він є вузькосоціальним і тимчасовим явищем..., не формуючи стійкої лексичної бази». «Мовлення стає надто бідним та непримним для оточуючих». «Молодь може використовувати сленг замість синонімів, тому немає збагачення мовлення». «Це спонукає до "деградації" суспільства, бо молодь не цікавиться творами української літератури з багатою лексикою». «На одне сленгове слово може приходиться декілька українських відповідників, проте молодь обирає використовувати той самий безліч разів».

ність, з іншого – ризик мовної стандартизації та втрати варіативності: *«молодь постійно використовує ті самі модні слова», «мовлення стає менш різноманітним».*

Помітною є також рефлексія щодо якості словникового збагачення, а не лише його кількості. Деякі респонденти наголошують, що *«збільшення словникового запасу не завжди пропорційне його якості», «більше слів, але не завжди найкращих».* У цьому контексті сленг часто сприймають як поверхневе поповнення лексики, що не завжди сприяє розвитку мовної компетенції.

Варто виокремити і критичну позицію, згідно з якою сленг трактують як чинник мовного спрощення: *«це як слова-паразити», «замінює багаті слова простими, запозиченими», «знижує здатність висловлюватися точно».* У таких відповідях сленг асоціюють із недбалістю мовлення та поступовим витісненням питомих слів. Частина наведених слів (*юзати, чекнути, дефати, скролити, шерити, м'ютити, ремувнути*) є функціональними кальками з англійської мови, які замінюють вже наявні українські відповідники (*використовувати, перевіряти, захищати, гортати, поширювати, вимикати звук, видаляти*). У такому разі збільшення кількості лексичних одиниць не супроводжується зростанням мовної точності чи стилістичної різноманітності.

Показовою є також прагматична оцінка сленгу як міжкультурного засобу. Частина студентів пов'язує його з легкою адаптацією до глобалізованого середовища: *«через сленг можна вивчати інші мови», «це допомагає краще розуміти тренди», «паралельно вчимо англійську».* У цьому аспекті сленг постає не лише мовним, а й соціокультурним маркером покоління.

Відповіді респондентів засвідчують високий рівень мовної свідомості сучасної молоді. Сленг сприймають не як загрозу українській мові, а як динамічний, тимчасовий і функціонально обмежений елемент мовної системи.

Результати відповідей на запитання про доречність використання сленгу в навчанні та професійному спілкуванні демонструють чітко виражену контекстуальну позицію молоді. Більшість респондентів (53 %) вважає, що доречність сленгу залежить від ситуації, що свідчить про сформоване відчуття стилістичної норми та здатність розмежовувати неформальне й офіційне мовлення. Водночас майже половина опитаних (47 %) категорично заперечує доречність сленгу в таких комунікативних сферах, пов'язуючи їх із вимогою нормативності, точності та професійності.

Показовим є відсутність у студентському середовищі тенденції до беззастережної легітимації сленгу в освітньо-професійному дискурсі. Цікаве спостереження полягає в тому, що навіть активні носії сленгової лексики демонструють високий рівень мовної рефлексії, визнаючи необхідність стилістичної доцільності та функціонального розмежування мовних засобів залежно від комунікативної ситуації.

У більшості відповідей сленг респонденти осмислюють як елемент розмовного, неформального мовлення, що *«тсує діловий стиль», «знижує серйозність мовця»* та може *«викликати недовіру до спеціаліста».* Характерною є апеляція до норм літературної мови та професійної етики, що свідчить про сформоване у студентів уявлення про мовну ієрархію стилів.

Загалом студенти чітко розмежовують неформальне та офіційне мовлення, визнаючи сленг маркером групової, вікової або професійної ідентичності, але не універсальним засобом

комунікації. Провідною тенденцією є прагнення до мовної нормативності в публічному й професійному просторі, тоді як сленг сприймають як допоміжний, ситуативно зумовлений ресурс, використання якого потребує мовного такту й комунікативної компетентності.

Студіюючи субстандартну лексику в медіа, О. Стишов звертає увагу на динамічність її розвитку та вплив не лише на розмовний стиль, а й проникнення в інші функційні різновиди – особливо активно в масмедіа. Сленгізми сприяють процесам демократизації ЗМК, їх орозмовленню, а як наслідок більшій експресивізації та переконливості викладу матеріалів [3, с.86]. О. Щепка наголошує, що рівень уживання сленгових одиниць у сучасному публіцистичному дискурсі є настільки високим, що вони сприймаються як звичний мовний елемент, унаслідок чого автори матеріалів здебільшого не виокремлюють їх графічно, зокрема за допомогою лапок [8, с. 200]. Проте неоднозначне ставлення респондентів до проникнення сленгу в мову засобів масової інформації та публічне мовлення демонструє діаграма на рисунку 6. Більшість опитаних демонструє байдуже ставлення до цього явища (45 %), що свідчить про певну звиклість молоді до сленгових елементів у медіапросторі та сприйняття їх як звичного компонента сучасної комунікації. Негативну оцінку висловили 32 % респондентів, що вказує на збереження орієнтації частини мовців на нормативність, літературність і стриманість публічного мовлення. Позитивно до цього процесу ставляться 23 % опитаних, розглядаючи сленг як засіб оновлення мови, наближення медіадискурсу до молодіжної аудиторії та актуалізації комунікації.

Останнє відкрите запитання анкети передбачало вираження ставлення студентів до молодіжного сленгу. Абсолютна більшість респондентів не сприймає сленгізми ані як однозначну шкоду, ані як безумовну користь, наголошуючи на контекстуальності та мірі вживання (таблиця 5).

Загалом для студентської молоді сленг є **природним і невід'ємним компонентом живої мови**, корисний у неофіційному середовищі, але потенційно шкідливий за умови неконтрольованого вживання. Головною категорією в мовній свідомості респондентів є **доречність**, що свідчить про сформоване розуміння стилістичної диференціації мовлення та комунікативної відповідальності.

Висновки та перспективи дослідження. Проведене соціолінгвістичне й прагматичне дослідження сучасного студентського сленгу виявило, що цей різновид нелітературної лексики є стійким, функціонально важливим і динамічним компонентом мовної практики студентської молоді. Сленг активно використовують у неформальному та цифровому спілкуванні, виконує ідентифікаційну, експресивну, прагматичну й економічну функції, сприяє згуртуванню молодіжної спільноти та відображає її соціокультурні орієнтири. Водночас результати анкетування свідчать про високий рівень мовної рефлексії студентів, які чітко розмежовують сфери доречного й недоречного вживання сленгових одиниць, усвідомлюючи необхідність дотримання літературної норми в офіційних, навчальних і професійних контекстах.

Аналіз лексичного матеріалу підтвердив домінування англіцизмів і гібридних новоутворень у структурі сучасного студентського сленгу, а також наявність розгалужених синонімічних рядів, що свідчить про гнучкість і варіативність молодіжного мовлення. Виявлені орфографічні відхилення

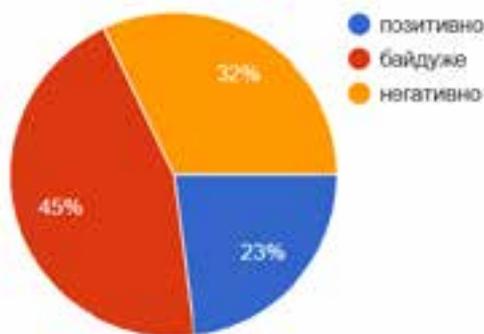

Рис. 6. Розподіл учасників опитування щодо ставлення респондентів до проникнення сленгу в мову медіа та публічне мовлення

Таблиця 5

Власне ставлення студентів до молодіжного сленгу (користь чи шкода)

Позиція респондента	Найцікавіші цитати та аргументація
Користь та позитивний вплив	«Молодіжний сленг приносить користь, тому що він урізноманітнює мовлення, дозволяє виражати емоції стисло й креативно, а також формує відчуття спільності». «Якщо з'являються нові слова, це означає що ми рухаємось вперед, розвиваємось». «Певною мірою це навіть показник свободи слова, бо людей не обмежують та не змушують фільтрувати спілкування». «Сленг робить спілкування жвавішим, емоційнішим... Це своєрідний спосіб самовираження, який відображає дух часу».
Нейтральне ставлення та ситуативність	«Дає користь, якщо це поєднувати з літературною мовою. Але якщо це постійно і через слово — це некрасиво та не в тему». «Молодіжний сленг є природнім явищем, але не доречно виносити його за межі спілкування між друзями». «Не думаю що воно має якусь шкоду, але вона й не дає нічого дуже гарного. Це просто нововведення нашого часу». «Сленг має і користь, і шкоду: він робить спілкування сучаснішим, але надмірне його вживання може віддалити молодь від літературних норм».
Шкода та негативний вплив	«Потрібно позбавлятися від сленгу, мова наймилозвучніше сприймається тоді, коли використовуєш літературну мову». «Сленг — це більше шкода... наша мова втрачає свою ідентичність та унікальність, бо в кожній мові є однакові сленгові слова». «Вживання сленгових слів часто спотворює нашу мову... Ми поступово втрачаємо мелодійність і красу українського слова». «Надмірне вживання сленгу виглядає, наче людина не повністю розуміє українську мову і намагається знайти сленгові відповідники».

в письмовій фіксації сленгізмів зумовлені неунормованістю цього шару лексики, впливом мови-джерела, цифрового середовища та орієнтацією на усне мовлення. Ставлення студентів до впливу сленгу на українську мову загалом є зваженим і поміркованим: сленг не сприймається як загроза мовній системі, проте визнається потенційний ризик мовного спрощення за умов його надмірного й неконтрольованого використання.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в поглибленому аналізі регіональних і фахових особливостей студентського сленгу, зіставленні мовних практик різних поколінь молоді, а також у вивченні впливу цифрових платформ, штучного інтелекту й автоматизованих перекладацьких інструментів на формування нових сленгових одиниць. Актуальним є також дослідження процесів кодифікації окремих сленгізмів, їх переходу до загальнономовного вжитку та ролі молодіжного сленгу у формуванні сучасної мовної норми й мовної культури в умовах глобалізованого комунікативного простору.

Література:

- Бондаренко К.Л. Лінгвокультурні особливості українського та англійського сленгу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2007. 19 с.
- Ставицька Л.О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
- Стишов О.А. Сленгізми в сучасних масмедіа. *Лінгвістичні студії*. 2025. № 49. С. 86–97.
- Столяр М.Ю. Молодіжний сленг у постмодерній українській прозі: прагмалінгвістичний аспект : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» (035 – Філологія). Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Одеса, 2018. 523 с.
- Словник сучасного українського сленгу. Упор. Т. Кондратюк. Харків: Фоліо, 2006. 350 с.
- Назаревич Л.Т., Мацюк Г.Р. Молодіжний сленг: теоретичні аспекти і сфера використання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2022. № 53. Т. 1. С. 132–135.
- Мартос С.А. Молодіжний сленг: комунікативний аспект. *Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту. Серія: Лінгвістика*. 2005. Вип. 2. С. 199–202.
- Щепка О.А. Сленгова лексика у сучасній українській газетній публіцистиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 41. Т. 1. С.198–201.

Vintoniv M., Vintoniv T., Bulava N. Modern studentslang: sociolinguistic and pragmatic aspects

Summary. The article is devoted to a comprehensive analysis of modern student slang as a sociolinguistic and pragmatic phenomenon within the Ukrainian linguistic space. The relevance of the study is determined by the active dynamics of language processes in the youth environment, manifested in the rapid renewal of the lexical composition, the influence of digital communication, social networks, and globalization factors, as well as in the formation of new norms and styles of communication among students. The article examines the functional, semantic, and communicative-pragmatic features of student slang, its role in everyday and digital communication among young people, and assesses its impact on the Ukrainian language and speech culture from the students' perspective.

The research was based on the results of a survey of 100 students at the Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, conducted in December 2025. The study employed methods of sociolinguistic analysis, quantitative data processing, interpretation of respondents' open-ended answers, and content analysis of written and digital messages. The findings demonstrate that slang is a stably integrated component of students' speech, performing identificational,

expressive, pragmatic, and economic functions, promoting group cohesion, the development of linguistic creativity, and interpersonal communication.

The dominance of Anglicisms and hybrid formations in the structure of slang, the active use of synonymic rows, and significant variability in the written representation of slang units, which sometimes leads to orthographic deviations. The analysis of questionnaire data indicates a predominantly balanced, moderately critical attitude of young people toward the influence of slang on the Ukrainian language: it is perceived as a natural, contextually limited element of the language system, while the risk of speech simplification due to its excessive use is also noted.

The leading category of the respondents' linguistic consciousness is appropriateness, which indicates a developed

understanding of the stylistic differentiation of speech and a high level of communicative responsibility. Prospects for further research on student slang in regional, professional, and digital dimensions are outlined, which allows for a deeper understanding of the modern transformations of Ukrainian linguistic culture.

Key words: slang; language norm; public speech; youth communication; language culture; modern language processes.

Дата першого надходження рукопису
до видання: 31.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису
після рецензування: 28.11.2025

Дата публікації: 31.12.2025